

ПОЛІТЕ

пентрѣ

МІШТЕ, ІШІМЪ ШІ ЛІТЕРАТУРЪ.

№. 34.

Duminică 18. August.

1840.

ТРЪСЪРІ ОАРЕШКАРЕ.

(капет).

Дн аял 1826-7 се вѣде а фї фост дн каса Боіаріаі Ласкараке Bogdan, де каре фѣ trimic дн Бесаравіа дн ніце прїчіні де жѣдекатъ, знде аѣ зѣбовїт маї мѣлт де зн ап, токма днтрѣ ачѣіа време, дн каре дн тоате пѣрдїле фѣмега венїле ресвоїаі, каре ера а се днчѣне днтре Рѣсіа шї поарта Отоманъ 17) кѣтрѣ сѣжршїтѣл аялї 1827. Епітропіа шкоалелор, а кѣріа мѣдѣларе ера Прѣосѣнїціа са Мітрополїтѣл, к. к.

17) Скрїсоарѣ Домніей тале дн 28. Сеп: 1826 аш прїміт дн Бесаравіа, знде тѣ афлат не врѣмеа ачѣеа кѣ ніце прїчіні де жѣдекатъ а Боерїаі Ласкараке Bogdan. Зѣвава де зн ап шї маї віне че ам стѣтѣт днтро царѣ, знде скрїсорїле трекутоаре песте хотар аѣ челе маї греле днпедекѣрї, шї маї алес днтро време, кїнд дн тоате пѣрдїле фѣмега венїле рѣсвоїаі, акѣрѣіа нарѣ не кѣпрїнде аетѣзі; іарѣш дѣпѣ тречерѣ меа днпаної ла Молдова алте днпредѣрѣрї кѣ зѣтїгнїре шї пестаторнїчїї ажзїгндѣмѣ днтро аша време днтро недѣмерїре днтралта, нѣмї аѣ мѣсат нїчї зн кѣраж ацї скрїе шї а те маї свѣра кѣ аша фелїѣ де ламентацїї. Епїст. дн Іан. 7. Дек: 1828).

Мїхаїл Стѣрза шї днкѣ алцї дої іарѣшї с'аѣ сокотїт деспре дешкїдерѣ знеї гїмназії Naționalе; пентрѣ ачѣіа фѣкѣ о анафора саѣ релацие кѣтрѣ Домнѣл стѣпїднїторїѣ де атѣнчѣ Іо. Сандѣл Стѣрза, де каре фѣ роворатѣ нѣ маї кѣ 5, 6, зїле днпїнтѣ днтрѣрїї рѣшїмор дн Молдавіа.

Дн аял зрѣмѣторїѣ 1828 1-а Іангарїе с'аѣ днченѣт кѣрѣсѣл днвѣдѣтѣрїмор. Дн ачѣастѣ Гїмназіе аѣ фост рѣндѣїт шї рѣпосатѣл ка професор ал Математїчей, Географїей шї а лїмбеї латїне, шї дн вара ачѣстѣї аш днтре стототѣл артелор аѣ фѣкѣт кѣ тїнерїшѣ зн ексамен кѣт с'аѣ вѣкѣрат тоцї азїторїї де спорїѣл школарїмор, че ворѣѣ дїїнде дн лїмба патрїей 18).

18) Маї днтѣї фак дїїст D. T., кѣ ла пої дн Іан саѣ дешкїс зн кѣре гїмназіал де днвѣдѣтѣрї, деспре а кѣрѣіа ашѣзѣмїнт те веї плерофорїсі маї мѣлт дн копїа анафоралей че саѣ фѣкѣт дн прїчіна ачѣаста де кѣтрѣ Епітропіа шкоалелор націонале, акѣрѣіа медѣларї сїнт Прѣосѣнїціа са Метрополїтѣл, к. к. Мїхїлаке Стѣрза шї днкѣ дої. Ачѣастѣ анафора саѣ алкѣтѣїт, саѣ днфѣдошат шї саѣ роворат кѣ днтрїтѣрѣ домнѣскѣ де кѣтрѣ фостѣл Молдовей Domn Ioan (Сандѣл) Стѣрза нѣмаї кѣ мѣлт де 5, 6, зїле днпїнтѣ днтрѣрїї рѣшїмор аїчѣ. Де а тѣчїѣ

Дъпъ зн timp de пълте ані, дн каре атхтѣ пѣказрї петимсе, акъм і се івісе о стѣ маї фавориситоаре, дъпъ а кѣрія кѣрцере а щепта а еші ла зн лиман маї адъности-торїѣ, днсъ шї ачеастѣ стѣ Івѣцип аѣ лі-псїт ка стѣ ажнпгъ ла сѣициѣл саѣ апъ-сѣл сѣѣ. Ръшїї дъпъ тѣлте шї крѣпте, дар пѣ токмаї фериѣте вѣтълії, че аѣ авѣт дн апѣл ачеста аспра Търчилор, с'аѣ днторс спре іерпатеѣ дн Цара ротѣнеаскъ шї Молдавіа, днсъ кѣ волнавї пенѣтѣраѣї, каї прѣпѣдїї, шї тѣпїїї стрѣпчїпате, кѣ зн кѣвѣнт маї тѣлт днвїшїї де кѣт дн-вїпгѣторї; пенѣтрѣ тѣлциѣ волнавїлор аѣ врѣт сѣ іа шкоалеле пенѣтрѣ спїтал, каре лѣкрѣ пе лесне с'ар фї шї днѣтѣмплат, дакъ Прѣосѣициѣ са Мітрополїтѣл пѣ ле ар фї апѣрат 19). Дн ачеастѣ Gimnazie аѣ рѣмас ел ка професор ordinarїѣ пѣлпъ ла апѣл 1834, дн каре timp се вѣде а фї скрїс старѣ Молдавіеї дн апѣл 1829 кѣ о поезїе, а кѣрія днѣлциѣ шї делїкатецѣ пѣ се поате предѣї 20) ла апѣл 1834, кѣнд с'аѣ статорнїїт Академіа Міхаїлѣвѣ, дн Іанш, лѣжндѣсе дн вѣгаре де самѣ терї-

мерг шкоалеле. Ам фѣкѣт дн вара треѣвѣ-тѣ зн ексамен шї саѣ вѣкѣрат тоѣї аѣдїторїї де спорїѣл школарїлор, че ворѣѣ щїїнде дн лімѣва патріеї. Епїст. маї сѣс пѣтїгѣ).

19) De mїrare, шї днсътѣватѣ аѣ фост трѣчѣрѣ лор (а рѣшїлор) днѣвапї спре іерпатеѣ, кѣ волнавї пенѣтѣраѣї, каї прѣпѣдїї шї тѣ-пїїїле стрѣпчїпате, кѣ зн кѣвѣнт — саѣ дн-торс. де овще кѣ зн аер маї тѣлт де дн-вїшїї де кѣт днвїпгѣторї. Аѣ врѣт сѣ іа шкоалеле пенѣтрѣ спїтал. Преосѣициѣ са (Метрополїтѣл) лѣѣ апѣрат пѣлпъ акъм, дар зрїпа ва алѣѣе. (Епїст. маї сѣс поменїгѣ).

20) Bezї foia пенѣтрѣ мїпте, ш. ч. 1839 No. 14 ф. 105.

теле лѣї, пѣ пѣтаї кѣ аѣ фост де поѣ дн-тѣрїт ка професор де Фїлософїе, дар шї кѣ тїтѣлѣ де Пѣхарнїк фѣ дѣрѣїт. Ачеастѣ тїтѣлѣ, каре і се дѣдѣ де кѣтрѣ зн Prinѣ domnїторїѣ шї деосѣвїт протектор а щїїнцелор репнїї зелѣл шї рѣвѣпа дн ел. Кѣтрѣ сѣдѣршїїтѣл ачестѣї ап, ка о левѣдѣ, деспре каре се зїче, кѣ сїмѣїнд кѣ і се апро-пїе моартеа, кѣнтѣ зн кѣнтѣк dїos „ca-тіпа quї moriens canit exequialia“ аѣ скрїс аѣѣле фрѣзмоасе версѣрї ла моартѣ школа-рїѣлѣї сѣѣ Стефан Шѣндрѣ сѣпїт тїтѣлѣ; сѣп лемѣнт де геогрѣфїе, дн каре кѣ о неспѣсѣ поезїе аѣ дескрїс щїпїрїмѣл, саѣ аѣѣ царѣ, дн каре авѣ ел дн скѣр-тѣ врѣме а се ашѣза :

Unde аерѣл чел рѣче дн аша царѣ стрїпѣ Траѣе вѣнтѣрї че кѣ жале акъм ѣет, акъм сѣспїпѣ. Роа черїѣлѣї че каде дн пїкѣрї аместекате Кѣ амарѣ лѣкрѣтаре дн дѣрѣрї невіндекате 21).

Дн кѣрѣл професорїеї сале аѣ скрїс дн лімѣва ротѣнѣѣскѣ шї врео кѣтѣва кѣрѣї школастїче, дн каре о парте с'аѣ шї тїпѣ-рїт. Дн постѣл ачеста де професорїе аѣ рѣмас ачест вѣрѣват пѣлпъ ла апѣл 1836, кѣнд дъпъ о днделѣпгате шї плїпѣ де дѣрѣрї воалѣ, ш' аѣ дат сѣфлетѣл дн тѣ-па ачелѣїа, дела каре л'аѣ лѣват, дн вѣрѣстѣ де 40 ані, 3 лѣпї, 7 зїле 22), дн 7 апр. 1836. Кѣ зн кѣвѣнт, дн чѣ маї фрѣзмоасѣ флоа-ре а вѣрѣѣїеї.

Д. Попескъл Скрїван аѣлѣ дн кара-ктерѣл ачестѣї вѣрѣват треї вїртѣїї де кѣ-пѣтѣпїе: 1. Ера неїнтересат. 2. Авѣ зн кѣцет кѣрат. 3. Авѣ іѣвїре кѣтрѣ паѣїе шї оменїре: Дѣпгѣ аѣѣсте треї аша по-

21) Тот аколо, No. 15 ф. 113.

22) Bezї днсетѣнарѣ сѣпїт No. 1).

вле вѣртѣцѣ кѣ дрептѣл пот съ адаог ши еѣ лнкъ треї: 4. Ера реліціос фѣръ де Фарісеїст. 5. Прївѣтїн кѣрат фѣр де фѣдѣрїе ши 6. ера о женіе песте вѣкѣл сеѣ аша, кѣт дакъ ар фї авѣт маї вѣпъ порочїре лн тїнерѣделе сале, ши дакъ ар фї авѣт о вїадѣ маї лнделѣпгаты, де каре ера врѣднїк, ар фї фѣкѣт епохѣ лн лїгѣратѣра національ.

Кѣрсѣл воалеї ачестѣ вѣрват нїме нѣ поате нїчї маї акѣрат, нїчї кѣ маї маре ши адѣнкѣ сїмѣїре ал дескрїе, де кѣт л'аѣ скрїс D. Попескѣ — Скрїбан, каре ка вн ал доїлѣ Іоан нѣ с'аѣ мїшкат де лѣпгѣ пентѣл Даскѣлѣлѣї сеѣ пѣпъ ла чѣ де пе зрѣтѣ рѣсѣларе. Дїн каре тоате се вѣде кѣ Фаbian аѣ тѣрїт аша прекѣт аѣ вїеѣтїт, адекѣ ка ом вѣн ши крещїн адевѣрат.

Трѣпѣл лѣї с'аѣ лнмортѣнтат лн 9. апр. ла 8. часѣрї дїмїнѣда кѣ тоатѣ потпа каре і с'аѣ кѣвенїт лн Бесѣрїка С. Ніколае, че съ зїче а Академії 23). Лѣпгѣ мортѣнт і с'аѣ рѣдїкат пентрѣ адѣчерѣ амінте ши о нїатрѣ, пе каре саз скрїс лн лїтѣва національ вн Епїтафїѣ фоарте фѣтмос ши вїне потрївїт, лн каре пе скѣрт

23) Ачаста адевѣрѣзѣ ачѣ шедѣлѣ, прїн каре се поѣтеск тодї прїетенїї ши елевїї, ка съ се аѣле ла лнмортѣнтатаре, каре аша сѣпъ: „D. Пахар. В. Фаbian професор де Фїлософїе „ла Академіа Міхаїлѣпѣ, дѣпѣ о лнделѣпгаты воалѣ рѣпосѣнд ла 7 але ачещїа, лн „вѣрстѣ де 45 де анї, тодї прїетенїї ши еле- „вїї сѣнт поѣтїнѣ дїн партѣ Дїрекції лнвѣдѣтѣрїлор пѣвлїче афї фаѣѣ ла лнмортѣнтатрѣ че і съ ва фаѣе ла Бїсѣрїка Академії, дої л. 9. а ачестїа, ла 8. часѣрї дїмїнѣда. — Епїї 1836 л. 8. апрїл.“

се кѣпрїнд тоате лнсѣшїрїле лѣї. Ної, пентрѣ депѣртатрѣ локѣлѣї, нѣ авем нїмїк, кѣ че съ лнподовїм мортѣнтѣл ачелѣї дѣлче прївѣтїн ши адевѣрат патрїот, де кѣт, пе лѣпгѣ фїервїнѣїле лакрѣмї ши адѣселе сѣспїнѣрї нї оѣтерї, аї рѣдїка вн монѣмент дѣне стїлѣл романїлор, векїлор поѣтрї стрѣтмонїї, лнсѣ ши ачеста нѣ пе марторе полейтѣ, де каре ера вреднїк, чї нѣ маї пе хѣртїе кѣрѣнд трекѣтоаре, каре аша зрѣтѣзѣ:

D. M.
V I R O.
Optimo. Ac. Doctissimo.
BASILIO. FABIAN.
In. Academia. Quae. Jasiis.
In. Moldavia. Floret.
Philosophiae. Professore.
Dignissimo.
Suis. Amicis. Et. Literis.
In. Florenti. Aetate.
Erepto.
Vixit. Annos. XXXX. Men-
ses, III. Dies. VII.
Patriotae. Suo. Desideratis-
simo.
Amici. Transylvani.
H. M. F. C.
M. D. CCC. XXX. VI. 24)

24) Лѣпгѣ ачестѣ Інскрїпціе се маї адаогѣ лнтрѣ меморїа рѣпосѣлѣлѣї ка а внїї адевѣрат поет, зрѣтѣторїѣл Епїтафїѣ.

Hoc Fabius stricto iacet alter Naso sepulcro,
Ingenio ambo pares, amoque sorte pares;
Ille quidem culpa Geticis fuit exul in oris;
Hic nullo victus crimine sponte fuit;
Ars fuit ambobus, et mors fuit una duorum,
Vix quoque non orbis pars tenet una duos;
Divi Nasonis Istri pars dextra poetae,
Pars Fabii vatis ossa sinistra tegit;

Фіеі дърѣна зшоаръ —
Іаръ еѣ къ тоатъ чінствъ рѣтѣнъ ал
Domniei тале

тѣлт прецѣторіѣ
II.

IDEI RAICODICE.

9.

Пещіи.

Пещіи сѣлт віетѣдї къ сѣнце рошѣ, лпсѣ рече, шї сѣ мїшкѣ прїн арїпї, саѣ плѣте, каре ле аѣ лп локѣл пічоарелор. Ресѣфлѣ пѣ прїн плѣтѣнї, чї прїн гѣр лежі, саѣ скрѣгле, каре сѣлт доаѣ organe рошї ла амѣндѣ пѣрцїле грѣмазлѣ кѣте зпѣл апезат, шї [акоперїдї] къ зп ос лат мїшкѣтор. Плѣтѣнї пѣ аѣ, пентрѣ ачеа пещїи сѣлт тѣдї. Ресѣфларѣ се фаче прїн маї сѣс зїселе organe аша: пещїи траг аерѣл, каре се афлѣ лп апа, vnde трѣск дѣлшїи, лп гѣрѣ, шї тѣмѣндѣо прїн гѣр лежі афарѣ, аерѣл кѣрѣде сѣнцеле шї лп препоїеде. Organizația трѣпѣлї ла чеї маї тѣлцї пещїи есте вертикалѣ, адекѣ трѣпѣл лор есте де амѣндѣо пѣрцїле тѣртїт, ла алцїи есте орїзонталѣ адекѣ ла спате шї 'фоале сѣлт тѣртїцї саѣ лацї, зпїи аѣ трѣп цїлїдрїк, (цевїос) зпїи пѣтрат пещїи пѣ аѣ грѣмаз, чї капѣл есте легат де трѣнкїѣ. Dїндїи лор пѣ сѣлт ка ла алте віетѣдї лп фѣлчї, чї акѣш не лїмѣѣ, акѣш не черїлгѣрїи, лп лпгїдїтоаре, ш. а. ла Крап (шерап) апроане де коадѣ, ла алцїи апроане де пент, ла зпїи лѣнгѣ кап, ла

зпїи лп жѣгїетоаре. Мѣрїмѣ пещїлор есте фоарте деосевїтѣ, къчї зпїи сѣлт фоарте мїчї, іарѣ алцїи фоарте марї. — Чеї маї тѣлцї пещїи сѣлт акоперїдї къ Солзї; каре лп зпїи аѣ колоаре ка аерѣл стрелѣчїтоаре. Чеї фѣрѣ оасе аѣ лп лок де солзї де сѣтѣрї осоасе, Морѣпѣ, Іасетрѣ.

Арїпїле, саѣ плѣтеле пещїлор сѣлт фѣкѣте дїп осѣде, саѣ дїп гѣрчїѣрї, къ о пѣле жїлавѣ лаолалтѣ, шї де зп ос спре ачест скоп фѣкѣт, легате шї се мїшкѣ прїн тѣшкїи сѣї. Ачестѣ плѣте аѣ дѣпѣ локѣл, каре лп кѣпрїнд деосевїте пѣмїрї, адекѣ челе дїп сѣс се пѣтеск Спѣтоасе, челе дела фѣлчї се пѣтеск Пептоасе, челе дїп жос, се зїк фолкоасе, саѣ подоасе, челе дїп коадѣ се пѣтеск кодоасе: Плѣтеле коадѣї слѣжеск лп лок де кѣрѣтѣ, іарѣ челе пептоасе, лп лок де вѣсле. Зпїи пещїи аѣ плѣтеле пептѣлѣї къ о пелїшоарѣ флєндѣроасѣ лаолалтѣ легате, шї ачештѣ пот звѣра.

Алт орган а мїшкѣрїи де воїе есте лп пещїи Бешїка, карѣ прїн зп осевїт капал къ стомахѣл, саѣ къ лпгїдїтоарѣ аре комѣнїкадїе, шї слѣжеаще пещїлор спре къ фѣндаре, шї спре рѣдїкаре. Адекѣ пещїи кѣнд врѣѣ сѣ лпоате дѣсѣпра апеї еї траг аерѣл дїп бенїкѣ, шї аща се фак маї шорї, іарѣ кѣнд врѣѣ сѣ се кѣфѣнде еї словод аерѣл афарѣ, шї аща се фак маї греї.

Пещїи сѣлт лѣкѣиторїи апелор, лпсѣ зпїи лѣкѣеск апеле дѣлчї, алцїи зпделе тѣрїи, зпїи пот чева шї не вѣскат трѣї. п. е. Цїпарїи, зпїи трѣеск шї лп їсвоареле калде мїнерале. Чеї маї маї тѣлцї пещїи маї вѣртос чеї де mare, зїоа зак лп фѣндѣл апелор, іарѣ кѣтрѣ сѣрѣ зѣмѣл дѣпѣ прада шї храна са. Зпїи фак кѣлѣторїи, п. е.

Has igitur quisquis olim transibis in oras,
Dic precor amborum molliter ossa cubent.

Арицелъ. Пещи сѣнт кѣ атѣта маї марї, маї фрѣмонї, маї тѣлцї, шї маї віонї, кѣ кѣт се апропіе кѣ лѣкашѣл сѣѣ дела Zona чеа фрїгѣроасѣ, кѣтрѣ чеа стѣмпѣратѣ, шї de аїчеа, кѣтрѣ чеа кѣлѣдроасѣ; дѣ сѣ тотѣшї се афлѣ пещї шї дѣ Спїцберга.

Храна лор есте осевїтѣ: Італѣ, планте, інсекте, вертї. Шїї сѣнт хрѣпїторї, шї ачештѣ тѣлѣнкѣ не чеї маї мїчї, пещї спре а пѣтѣ прїнде прада са, аѣ осевїте інстрѣменте. Пїнѣгѣл, Авѣл, шї Міросѣл ла пещї есте маре; окїл пещелѣ есте сѣрїп, фрѣшос, шї фоарте мїнѣпат алкѣтѣт, шїї дїндре пещї се пот таре дѣ влѣнї п. е. Пѣстрѣвї, алдїї сѣнт фоарте віклѣнї п. е. Крапї; фоарте пѣдїнї аѣ comp perїodїк, дѣсѣ іарна маї тодї dorm. Дїндре пещї шїї паск пѣї вїї. Ангвїеле, шї ачештѣ се дѣперекѣзѣ. Чеї маї тѣлцї пѣ се дѣперекѣзѣ, шї мѣїерѣнтеле оаѣ оаѣле сале (їкреле) perodїте, шї вѣрѣѣтѣшѣ треканд песте еле ле стропеце кѣ лаштеле сѣѣ, шї аша ле родѣце. — дѣтѣлѣдрї пещїлор есте фоарте маре. Аренїле оаѣ кѣте 20' — — 37,000, de оаѣ. Крапѣ песте 200,000.

Апатотѣл Рѣсо аѣ афлат дѣтро Кечїгѣ 1,467,865. de оаѣ. Лосвенск 9,384,000 de оаѣ. — Пещї чеї тїпѣрї кѣнд ес дїн оаѣ пѣ аѣ перфекцїа са, чї ка амфївїїле тревѣ се петрѣкѣ нїде скїмѣвѣрї, прїп каре лї се десѣлѣск пѣтеле. Креск фоарте їѣте, шїї креск дѣ тоатѣ вїада. — Трѣск фоарте тѣлѣ. Крапѣ шї Шїзка 150 de анї; шїї пѣдїн. Фолосѣл лор есте маре, кѣчї даѣ храпѣ ла мїліоане de оаѣшї.

Пещї се дѣпарт дѣ пещї фѣрѣ оа се, сѣѣ гѣрчїошї, шї дѣ пещї кѣ оасе, сѣѣ спїношї; чеї de не вѣртѣ дѣпѣ

deосевїрѣ локѣлѣ пѣтелор, іарѣшї се дѣ парт дѣ пещї фѣрѣ пїчїоаре, ачештѣ пѣ аѣ арїшї сѣѣ пѣте ла фоале; дѣ П. жѣпгїеторї кѣ пѣтеле ла жѣпгїетоаре, сѣѣ ла гѣт; дѣ П. пентошї, кѣ арїшї, сѣѣ пѣте ла пепт; шї дѣ П. фолкошї кѣ пѣтеле ла фоале ашезате. Фїеѣекаре дїн ачештѣ рѣндѣрї аѣ маї тѣлѣ цевѣрї, шї спецїї. Кѣноскѣте авеш пѣпѣ акѣта 2,500 de спецїї. Шїї дїн трѣпшї сѣнт фоарте отрѣвїчошї, алдїї електрїчї.

Dr. Vasila.

КѣДІВА АРТКОЛІ

de провѣ дїн Лексїконѣл de конверсацїе, че дѣпѣ кѣт ам дѣшїїндат, се лѣ. крѣ дѣ Іаш*).

Асфалт, Asphalte, Asphaltus, Asphalt. Шї фел de рѣшїпѣ de пѣтѣнт, вѣртоасѣ, дѣкїсѣ, фѣрѣ гѣст шї мїрос; се топеце зшор, шї арде к'о парѣ дескїсѣ, се афлѣ маї алес дѣ Свезїа, Данїмарка, Сївѣрїа шї Германїа, ва дѣкѣ шї пѣтїнд пе тареа тоартѣ, de ачеїа се пѣтеце шї тареа Асфалтїкѣ.

Аерѣл, Aer, l'air die Luft, дѣ кареле не мїшкѣт, вїеѣвїт шї рѣсѣфлѣт, есте о атестекѣтѣрѣ de маї тѣлѣ gaze шї алте матерїї, дїн каре доѣ gaze сѣнт прїпчїпале, вѣл пѣмїт оксїѣен, есте зп фел de

*) Соцїетатеа лѣкрѣтоаре пофїсе не лїтературї дїн тоатѣ ромѣнїтеа, ка сѣ деа тѣлѣ de ажѣторїѣ, ла ачел лексїкон. Дїн ачештї кѣдїва артїколї се поате ведеа, че тѣсѣрѣ, че сѣерѣ їаѣ колабораторїї, прекѣт шї че фелїѣ de ортографїе вѣтеазѣ.

Дѣс. Редакцїеї.

газ че арде сеаѣ маї віне а зіче че дн-леснице ардереа, шї ведвіреа фїинцелор; іарь алгъл, азот, дн кареле бѣгнд лѣтѣнареа апрїнсь се стїнѣ шї днеакъ ведвіреа фїинцелор. Тоате ачесте ла ҃н лок нї дѣ аерѣл чел пѣміт атмосферїк, дн кареле не лѣнгъ алте аместекѣтѣрї днтр'о сѣтѣ тѣсѣрї се кѣпрїнд 21 тѣсѣрї оксіген шї 79 азот. Аерѣл ка шї алте трѣпѣрї авѣнд грезтатеа са се дндеасѣ неконтенїт спре фаца пѣтѣнтѣлї. адекъ пѣтереа атрактївѣ а пѣтѣнтѣлї, дн траѣе пѣрѣреа спре чентрѣл сѣѣ. Де аїче ҃рмеазѣ кѣ еа апасѣ не орї че фїїнѣ к'о грезтате днсѣмпнѣтоаре. Прїп барометрѣ саѣ афлат кѣ апѣсареа лѣї стѣ дн кѣмпнѣ кѣ о колонѣ де арїпнт віѣ, палтѣ ка де 28 палме петцеїї іар де апѣ де 32 стѣкїнїї! аша дар о колонѣ де арїпнт віѣ де ачестѣ днлѣцїте шї де о васѣ де ҃н палтак патрат апасѣ к'о греотате де 5½ окъ, дрепт каре апѣсареа аерѣлї асѣпра ҃нїї от де тїжлок, а кѣрѣїа сѣпра фаѣѣ сѣ поате сокотї де 15 пїчоаре патратїче, есте де 1042 окъ, іарь апѣсареа аерѣлї не тоатѣ фаца пѣтѣнтѣлї сеаѣ пондѣл авсолѣт ал днтрѣїї атмосфере віне ка ла 96,480 віліоане де кѣнтаре. Фїїнд кѣ тоате трѣпѣрїле прїп кѣлдѣрѣ се днтїнд іар прїп фїрї се дндеасѣ, де ачїїа аерѣл кѣндїї ҃ер маре се паре кѣ вреа сѣ не днече шї пѣ не пѣтем рѣсѣфла лесне дар сѣїндѣне не вѣрфѣрї де тѣнїї дналїї сїтїїм о деосевїт прїфаѣере дн пої.

Бесаравіа, Bessarabia, сеаѣ Басарапіа (дела Bassa ҃їра адекъ рїпа де ҃їос, сеаѣ поате де ла векїї лѣкѣїторї пѣнїїї Бесїї). Ачестѣ провинѣїе аѣ фост о парте а Молдовеї шї прїп пачеа де Бѣкѣрїїї

днкіетѣ ла 1812 днтре дналта Поартѣ шї днтре Росїа, саѣ дат де кѣтрѣ чеа дїп-тѣїе честеї дїн ҃рнѣ, де кѣнд се афлѣ сѣвскїптрѣл днпѣрѣїї Росїеї шї астѣїї алкѣтѣнѣе о парте дїн Гѣвернїа Новѣ-Росїеї.

днтїндереа еї ареалѣ есте де 789 □ кѣ 700 мїї лѣкѣїторї, се тѣрѣїнѣе днтре Марѣа-неагрѣ, Дѣпѣреа, Прѣтѣл шї Ністрѣл. Ачестѣ дарѣ ка шї Молдова се фаѣе днсетнатѣ прїп ратѣл агрїкѣлѣтѣреї шї ал вітелор маї вѣртос а оїмор, шї а калїор, кѣ каре фел де продѣкѣтѣрї се фаѣе о експортациѣ днсѣмпнѣтоаре. Партеа де ҃ос а Бесаравіеї пѣмітѣ Бѣѣеак аре лїпсѣ де пѣдѣрї шї де апѣ, аїче ла ҃ертѣл тѣреї Negre се фаѣрїкѣ кѣтїте днсетмпнѣтоаре де саре де маре, а кѣрїа апѣ дерївратѣ днлакѣрї вара прїп евапораїїї аїїнѣе салатѣра тѣреї а се крїсталїза дн грѣнїї де саре.

Капіталїа провинѣїеї есте Кїшїнѣл (Каса новѣ сеаѣ кѣшїла новѣ, фїїнд аїчеа днлѣїї о кѣшѣрїе) кѣ 20 мїї лекѣїторї. Аїчеа есте резїденѣїа Віче-гѣвернаторѣлї шї а Архіепїскопѣлї, се афлѣ о Гїмназіе, о Семїнаріе, шї маї тѣлте фаѣрїче де мапѣфантѣрї.

Аѣарѣ де капїталїе сѣнт де днсѣмпнат четѣїїле де не Ністрѣ дн партеа деспре Подолїа: Хотїнѣл, Тїгїна сеаѣ Бендерѣл, ла ҃ертѣрїле Мѣреї Negre Четатеа Альѣ сеаѣ Акерманѣл, ла Дѣпѣре дн партеа деспре Доврїѣеа: Сїмїлѣ сеаѣ Ісмаїлѣ шї Кїліа новѣ.

Лѣкѣїторїї Бесаравіеї сѣнт Молдо-ромѣнї, пїнтре карїї де ла апѣл 1814 дн пѣрїїле Бѣѣеакѣлї лѣкѣескѣ шї Германї, колонїзациї дїн Віртенбергѣ шї де ла апѣл 1829 Бѣлгарї трекѣїї де престе Дѣпѣре

дн дмпредієврїле ресвоїлвї чї аѣ авѣт
Росїа кѣ Поарта.

Лаватер, Lavater, Іоан Каспар, пѣ-
скѣт дн Цїрх ла анѣл 1741 Ноємврїе дн
15, ѣнде аѣ трѣїт шї пѣрїнтеле сеѣ ка доф-
тор. Аїче аѣ дпвѣцат ел Теолодіа, шї се
фѣкѣ ла 1769 предїкатор де вісерїка орфа-
нілор, ла 1778 діакон шї ла 1786 преот
ла вісерїка сѣлїтѣлвї Петрѣ дїн ачеастѣ
полїгіе. Ел се фѣкѣ вестїт дн ачел тїмп
прїн містїчістѣл сеѣ, прїн черкѣрїле челе
фізіогномїче шї прїн сїргїнца са дн ов-
серваділе магнетїче; дарѣ адеце кѣзѣ дн
черте неплѣкѣте шї фѣ пістѣїт фоарте де
контрарїї сеї прекѣт шї лѣвдат шї пре-
дѣїт де партїзанї. Ел авеа о фантасіе дп-
вѣцїтѣ, дпсѣ преа дпкордатѣ, шї кареа'л
дѣчеа лесне ла фанатїстѣ. Бѣпѣтатеа, сїм-
дїреа, патріотїстѣл шї компѣтїміреа се вѣ-
деск атѣт дн скрїптеле сале, кѣт шї дн
віаца са. Маї словод дн кѣцетѣрїле сале
саѣ арѣтат дн протїва дрегѣторїлор рево-
лѣціей Францеѣ, дїн каре саѣ шї іскат прї-
говїрї асѣпра лѣї. Спре сѣлршїтѣл відеей
сале прїгонїт шї лѣват дн рѣс де контрар-
рїї сеї, аѣ дпчепѣт чїї маї тѣлїї ал вїта
шї а пѣ'л вѣга дн сеамѣ. Ел аѣ тѣрїт ла
1801 Іан. 2. де о раѣѣ де дпвїнкѣтѣрѣ
че кѣпѣтасе ла 1799 дн пѣлїтїче де ла ѣп
солдат францеѣл. Дптре скрїптеле сале,
сѣлїт маї де'псепнат: кѣлїтїкѣл Елвеціенї-
лор, тїпѣрїт дн Берн ла 1767; Де фізіог-
номїкѣ, дн Ліпсіа 1772; фрагменте фісіог-
номїче, дн Ліпсіа 1775—78; Пілат дн Понт
дн Цїрхѣ 1782—85; Дпвѣцѣтѣрї шї дп-
демѣтѣрї крецінеції, дн Цїрхѣ 1799; ш. а.
л. везі „віаца лѣї Лаватер де Геснер“ дн
Вїнтертѣр, 1801—1802.

Дпфїереа (Adoptio). Дпфїереа ера
ла Романї ал трїеле кїп лехѣїт, прїн кареле
се кѣдїга пѣтереа пѣрїптеаскѣ; чел че о
кѣпѣта се пѣмеа дпфїеторїѣ, іар чеї че се
сѣпѣнеа ачелїа, се зічеа дпфїеції, апої фїнд
кѣ дѣпре дпцѣлєдїреа §лї 4-ле дїн тїтлѣ
XI а Інстїтѣділор „Дпфїереа ѣрме азѣ
дѣпре патѣрѣ“ пентрѣ ачелїа, чеї дпфїеції
ера прїїміці дн фамїліа дпфїїторїлвї саѣ
дн кїп де фїї, саѣ де непоції, мошпенїнд атѣт
авереа шї конпѣтеле (порекла) дпфїето-
рїлвї, кѣт шї прерогатївеле повїлітаре, шї
тїтлѣрїле прївітоаре спре фамїліа лѣї: се
дпцелєце де сїне кл дпфїїторїл тревѣїа
се фїе маї вѣтрѣп декѣт дпфїетѣл, каре се
веде шї дїн §. 4. ла тїтлѣл XI а Інстїтѣ-
ділор, че аша грѣше: „Моштрѣос
лѣкрѣ ар фї сѣ дпфїеѣе ѣп тѣпѣр
пре ѣп вѣтрѣп“ асемїне овсерваціе фа-
че шї Теофїл зікѣнд: дпфїереа есте афлатѣ
пѣмаї спре а дпдепїні дефектѣл патѣреї,
шї а маї ліпїці дѣререа дпфїеторїлвї че
о аре дїн прїчіѣѣ кѣ се vede ліпсїт де мо-
шпенїторї фїреції: апої дн ѣрмареа прїпці-
пїлор ачестора саѣ шї статорїчїт лєде,
ка дпфїеторїл сѣ ковѣршаскѣ пре чел
дпфїет дн лок де фїїѣ кѣ 18 іарѣ пре чел
дн лок де непот кѣ 36 де анї. Дп ѣрмѣ
се дптїнсе дпфїереа шї ла чеї врѣстїчїї,
адекѣ карїї ешїсе де сѣв пѣтереа пѣрїптеа-
скѣ пѣмїндѣсе „sui juris“ кѣ тоате ачесте
ера оарекаре деосевїре; пентрѣ кѣ дпфїе-
реа челор неврѣстїчїї се фѣчеа прїн Ма-
гістрат шї се пѣмеа Adoptio; іарѣ ачелор
врѣстїчїї се дптѣмпла ла дпкѣвїпцареа
Прїнцѣлвї фѣкѣтѣ прїн рескрїпт, шї се пѣ-
меа Afrogatio. Дѣпре каре везі пе Ци-
деро „pro domo“ кап 15 шї 28 шї Інстї-

тѣице ла титлѣ XI § 1. prin acemine дѣ-
 фіере адекъ: Арогаціе аѣ дѣфіет Авгѣст пе
 Агріпа ші пе Тіверіе. Bezі пе Светоніе
 кап 65. Аша Клаудіе пе Nero, vezі пе
 Тацит ла Аннале картае 12. кап 25. кѣм
 дѣсѣ, сѣѣ че кондіці, ші лѣѣрі де самѣ,
 ші кѣ че соленітате се іспрѣѣа дѣбеле
 дѣфіері, аѣа се поате vede маі пе ларг
 дін шіиңа Dreptѣлѣ Roman.

Аша дар ворѣа дѣгріжітѣ, ші дѣсѣшн ші
 кѣ оарекаре ковѣрипре дѣпѣтернічѣлѣ
 принтр'о deprindere de o мѣлгѣитоаре мін-
 каре, аѣест орган атѣт де делікат, каре дѣ
 оамені тѣкѣці ші меланхолічї дін зі дѣ зі,
 се стрікѣ ші се прѣпѣдеѣе. А ворѣи чіне
 ва мѣлт есте зп лѣкрѣ фоарте мінзпат пен-
 трѣ ка сѣ фіе чінеѣа сѣпѣѣтос ші сѣ трѣа-
 скѣ мѣлт.

ПРИЧИНА ТРАҢЛѢИ

маі мѣлт а л Фемеілор.

Се чітеѣе дѣтр'ѣн жѣрнал де Франк-
 форт: Чітіці, кредеці ші въ гѣндіці асѣ-
 пра дескоперіреї че конпріндѣ дѣтр'ѣна дін
 зиле дін зрмѣ Conversationsblat де Франк-
 форт. Зп доктор strein а дескоперіт дін
 че прічінѣ ѣіада фемеілор е дѣдеобѣе маі
 лѣпѣ де кѣт а ѣѣрѣаділор. Кѣѣдѣнтѣл пен-
 трѣ каре фемеіле сѣпѣт маі порочіте дѣтрѣ
 аѣѣста есте кѣ еле ворѣеск маі мѣлт
 декѣт пої. Челе маі мѣлте воале про-
 він дін сѣлѣѣѣѣѣѣ ші стрікарѣ пѣлѣмѣлор.

Докторѣл че креде кѣ фемеіле ворѣеск
 мѣлт (докторѣл креде аша, пої пѣмаї по-
 вестім) се-сокотеѣе кѣ deprinderѣ статор-
 нікѣ а ворѣіреї ле дѣпѣтернічѣлѣ пенѣл,
 ші де ачі конпріѣѣеѣе дѣтр'ѣн кін дѣведе-
 рат спре а трѣи мѣлт. Аша дар, кокоане-
 лор, пѣ пѣмаї кѣ веці трѣи мѣлт пентрѣ кѣ
 ворѣіці мѣлт (ѣѣгаре де сѣмѣ а докторѣлѣ)
 чї пентрѣ кѣ ворѣіці ші дѣтр'ѣн кін прѣ
 пѣлѣѣт. Ші кѣ кѣт веці ворѣи, кѣ атѣта
 веці трѣи маі мѣлт; ші аша ѣѣрѣатѣл че
 ар вої сѣ факѣ пе неѣастѣ са сѣ такѣ,
 поате де акѣм дѣпѣнте а се сокоті, дѣпѣ
 тот кѣѣдѣнтѣл ші а се-арѣта кѣ деѣетѣл
 ка зп адеѣѣрат зчїгаш.

(Din Кѣріерѣл d. a. C).

DIN ISTORIA ЛѢМИ НИЩЕ ДЕОСЕБИТЕ ПѢНКТѢРІ DE АСЕМЪНАРЕ.

Дѣпѣнте де Хрістос.	Дѣн анѣл.	Дѣпѣ Хрістос.
Іосіф дѣ Египіт	1798	Бонапарте дѣ Египет.
Sidon зп Стат пегѣдетореск . . .	1701	Прѣссіа о Крѣме.
Moisi	1517	Лѣтер.
Оракѣлѣмѣла Делѣфическ	1446	Мѣестрїа Тіпарїѣлѣ.
Bedalѣс	1308	Вілхелм Телл.
Аргопафті	1282	Вечернеа Сіціліенеаскѣ
Тісефс	1273	Рѣдолф де Хавсѣзѣрг.
Іракліді	1096	Рѣсѣоаіеле крѣчи.
Solomon	987	Хѣго Капет.
Лікѣрг	880	Алѣред.
Солон	594	Грїгоріе 1-леа.
Mitridat	161	Марк Авреліе.
Dreșcu ла Елѣѣа	9	Херман Таїчѣл

Adam, омѣл чеа дінтѣї алѣї Моїсі, фѣ зідіт, дѣпѣ тѣлѣѣіреа сѣ. скрїпѣтѣрї prin Петав 3,984 де
 аѣї дѣпѣнтеа паѣдерїї лѣї Хрістос, дѣтр'о ѣінері дѣн 16/25-леа Октомѣріе- (trinitic.)